

CULTUREEL JAARVERSLAG 2015

LAURENSKERK ROTTERDAM

1 INLEIDING

De Laurenskerk Rotterdam organiseert jaarlijks veel onderscheidende activiteiten en biedt de stad daarmee een aantal unieke functies:

- *Monument*⁽¹⁾; het enige nog bestaande gebouw in Rotterdam dat nog verwijst naar de rijke middeleeuwse periode van de stad. De stichting ontsluit het monument op verschillende manieren voor een breed publiek:
 - o *Dagelijkse openstelling* voor bezoekers en toeristen in de maanden maart t/m december. Er wordt een audioguide aangeboden met 84 verhalen over de kerk en de relatie van de kerk tot de stad. In het hoogseizoen (april t/m oktober) is de kerk voor bezoekers geopend van dinsdag t/m zaterdag. In het laagseizoen (november t/m maart) is de kerk geopend op dinsdag, vrijdag en zaterdag en tijdens de schoolvakanties. De kerk is gesloten tijdens evenementen.
 - o *Torenbeklimmingen* worden aangeboden van april t/m oktober op de woensdagmiddagen (1 beklimming), op zaterdagen (2 beklimmingen) en tijdens bijzondere evenementen (zoals b.v. op Open Monumentendag). Torenbeklimmingen vinden uitsluitend plaats onder begeleiding van een gids. Groepen kunnen buiten deze tijden beklimmingen reserveren.
 - o *Speurtocht* voor kinderen van 8 t/m 12 jaar. Om kinderen op een speelse manier de kerk te laten ervaren is het vragenboekje 'Op reis met Kras de Kerkuil' ontwikkeld. Kinderen kunnen onder begeleiding van hun ouders de vragen beantwoorden. Vooral populair in de zomermaanden (jeugdvakantiepaspoort). Voor kinderen jonger dan 8 jaar is er een kleurplaat beschikbaar.
- *Podium voor muziek*⁽²⁾; al eeuwenlang is de Laurenskerk een podium voor voornamelijk orgelmuziek. In vroeger dagen verzorgde de stadsorganist concerten voor de bevolking van Rotterdam. In 2015 werden de volgende muziekseries aangeboden:
 - o Orgelpauzeconcerten; elke dinsdag in de maanden april t/m oktober
 - o Organs United; orgelconcerten op de zondagmiddag
 - o Orgel & Festival; orgelconcerten aansluitend op festivals in de stad.
 - o Kerk, Kroeg en Kasteel; een serie met oude muziek i.s.m. de organisatie Oude Muziek en de Doelen.
 - o Lof & Lust in de Laurens; jaarlijkse serie met muziektheater i.s.m. Domestica Rotterdam.
 - o Stemtovenaars; de serie vocale koormuziek van de Doelen die zich bijna volledig in de Laurenskerk afspeelt.
- *Podium voor ceremoniële bijeenkomsten*; van oudsher is de Laurenskerk een locatie waar officiële herdenkingen en ceremoniële bijeenkomsten plaats vinden, zoals de jaarlijkse 4 en 14 mei herdenkingen en de uitreiking van de Laurenspenning.
- *Evenementenlocatie (verhuur)*; de belangrijkste bron van inkomsten van de stichting Laurenskerk zijn de opbrengsten uit de verhuur van de locatie voor concerten, recepties, diners, beurzen, huwelijken (zowel kerkelijk als burgerlijk), congressen etc.

- *Museumcafé/-terras*; in mei 2015 werd een museumcafé met terrasfunctie aan het Grotekerkplein geopend, met tevens mogelijkheid tot incidentele horecavoorziening bij het Stadspodium. Dit initiatief beoogt meerdere doelen: laagdrempeliger toegang tot de kerk, horecafunctie op het Grotekerkplein en extra inkomsten.
- *Kerkgebouw*; nog steeds worden - onder verantwoording van de Hervormde Gemeente Rotterdam Centrum - wekelijks 5 kerkdiensten gehouden. Ook op de christelijke feestdagen vinden er ook diensten plaats. Daarnaast gebruikt de Hervormde Gemeente de kerk bijvoorbeeld ook voor de 'Nacht der Kerken' (eens per twee jaar).

(1) *T.b.v. de algemene openstelling van het gebouw ontvangt de stichting jaarlijks een bedrag van € 50.500 van de gemeente Rotterdam.*

(2) *T.b.v. de podiumfunctie ontvangt de stichting jaarlijks € 104.500 uit het Cultuurplan Gemeente Rotterdam.*

2 TOELICHTING OP HET PRODUCTIES

Podium voor orgelmuziek

➤ **Organs United**

Deze serie is de ruggengraat van de orgelseries en bestaat uit 9 concerten in de maanden oktober t/m juni op elke 2de zondagmiddag van de maand. Thematische concerten met naast het 'ijzeren repertoire', ruimte voor improvisatie, verzorgd door (inter-) nationale gerenommeerde organisten. Het deels nieuwe publiek waardeert de bijzondere wijze van presentatie. Zo is de organist zichtbaar d.m.v. projectie en het programma wordt mondeling gedurende het concert toegelicht door een musicoloog, die de organist ook kort interviewt. Gemiddeld worden de concerten bezocht door ca. 200 bezoekers, maar het nieuwjaarsconcert kent ruim 650 belangstellenden!

- *In totaal negen concerten op de tweede zondag van de maand van oktober t/m juni.*

➤ **Orgel & Festival**

Rotterdam is al jaren een bekende festivalstad. In de loop der jaren heeft de stichting in de serie Orgel Anders zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij relevante festivals en werd de naam gewijzigd in Orgel & Festival. In deze serie is er veel ruimte voor experiment om het orgel op 'nieuwe' wijze in te zetten en nieuw publiek te bereiken.

- *Zaterdag 11 juli; Brandon Marsalis trad op met een volledig akoestisch programma; dit programma kwam tot stand i.s.m. Nort Sea Round Town.*
- *Zaterdag 12 september; 'Het orgel spoort niet meer' in het kader van 24 uur. Beelden uit de tijd dat het spoorviaduct nog achter de kerk lag met improvisatie van orgel en saxofoon. Er werd ook tango gedanst op muziek van het orgel.*
- *Vrijdag 13 november; Organ meets - beats Pop, een nieuw initiatief in het kader van de Rotterdamse Popweek. Bekende popsongs op de orgels van de Laurens, tevens werden liederen van Edith Piaf gezongen. Ook met de enige echte 'torenjukebox' in samenwerking met de stadsbeiaardier.*

➤ **Zomercyclus**

Deze serie speelt zich af op dinsdagen in de maanden juli en augustus en komt in die maanden in de plaats van de orgelpauzeconcerten (zie onder). De programma's (12.45-13.30 uur) zijn zo samengesteld dat ze toegankelijk zijn voor de vele toeristen in deze maanden. Er is een collecte na afloop van het concert.

- *Er vonden in 2015 zeven zomermarktconcerten plaats in juli en augustus.*

➤ **Orgelpauzeconcerten**

Dit zijn wekelijkse concerten op de dinsdagmiddag van 30 minuten in de maanden april t/m juni en september en oktober die worden uitgevoerd door bekende en minder bekende organisten uit de regio en studenten van Codarts.

- *Er vonden conform de planning 20 marktconcerten plaats.*

➤ **Orgelpromenadeconcert**

Het promenadeconcert op zaterdag 7 maart in de Laurenskerk vond wederom plaats onder auspiciën van de stichting Rotterdam Orgelstad (ROS), waar de Laurenskerk deelnemer van is. Er werd door acht organisten en musici een programma gebracht onder de noemer 'bewegen - bewogen' op de orgels van de Laurenskerk. De programma's voor het komend seizoen werden gepresenteerd. Er was een speciaal programma onderdeel voor kinderen.

- *Zaterdag 7 maart*

➤ **Amateur orgeldagen**

De gelegenheid voor oude en jonge amateur organisten een lang gekoesterde wens in vervulling te zien gaan: spelen op het grootste orgel van Nederland. Wegens het grote aantal aanvragen werd in 2015 een extra avond ingelast.

- *Zes amateurorgelavonden werden georganiseerd op vrijdagavonden in de zomer.*

Podium voor oude- en vocale muziek

➤ **Kerk, Kasteel & Kroeg**

Dé serie oude muziek in Rotterdam met muziek uit Renaissance en Barok. De serie heeft de titel *Kerk, kasteel & Kroeg*, want dat zijn de locaties waar in die tijd muziek voor werd geschreven en uitgevoerd. Het betreft een samenwerkingsverband tussen Organisatie Oude Muziek Utrecht, de

Doelen en de Laurenskerk. De avonden bestaan uit een inleiding door musicologe Saskia Törnquist, een concert van ca. vijf kwartier zonder pauze en wordt afgesloten met een 'meet & greet' met de artiesten met een drankje. Er is inmiddels een min of meer vast publiek opgebouwd en de concerten worden bezocht door gemiddeld 200 bezoekers. In 2015 was er een grote uitschieter, het concert op de verjaardag van Erasmus (28 oktober) uitgevoerd door de wereldbepaalde gambist Jordi Savall en zijn ensembles. Dat concert was met 600 bezoekers volledig uitverkocht.

- *Vrijdag 27 februari; Musicall Humors met Engelse consort muziek*
- *Donderdag 23 april; Club Mediéval met een programma rondom de 'ballate'.*
- *Vrijdag 1 mei; Anonymus 4 met 'Grace and Glory'*
- *Woensdag 30 september; Huelgas ensemble o.l.v. Paul van Nevel*
- *Woensdag 28 oktober, Erasmus was hier! door Jordi Savall en ensembles*
- *Donderdag 3 december; Orlando Consort begeleidt zwijgende film over Jeanne d'Arc*

➤ **Lof & Lust in de Laurens**

Het repertoire dat semi scenisch wordt uitgevoerd door Domestica Rotterdam (bestaande uit musici uit het RPhO) bestaat uit toegankelijke composities uit hoofdzakelijk Barok en Renaissance. Het geheel wordt geregisseerd en gespeeld op telkens een andere locatie in de kerk. Afgelopen jaren bestond de serie uit 3 concerten in het najaar. Met ingang van 2015 bestaat de serie uit 4 producties; 2 in het najaar en 2 in het voorjaar.

Na de voorstelling is er een 'meet & greet' met de musici. Uiterst sfeervolle concerten en er is een publiek opgebouwd van een kleine 200 vaste bezoekers.

De serie 2015 had als thema VIER, gebaseerd op de vier jaargetijden.

- *Woensdag 16 september; 'VIER' de zomer - Persephone*
- *Woensdag 11 november; 'VIER' de herfst - Pygmalion*

➤ **De Stemtovenaars**

Van deze 100% Doelenserie vonden de volgende vier concerten plaats in de Laurenskerk:

- *Woensdag 21 januari; Let's Kamerkoor en Doelenkwartet*
- *Vrijdag 2 oktober; M is for Man, Music, and Mozart*
- *Donderdag 17 december; Wishful Singing, Combattimento consort en Laurensbachcollegium (voorstelling 1; 20.00 uur)*
- *Donderdag 17 december; Wishful Singing, Combattimento consort en Laurensbachcollegium (voorstelling 2; 22.00 uur)*

Overig

➤ **14 mei herdenking**

Sinds 2007 wordt op grote schaal het bombardement van 14 mei 1940 op Rotterdam herdacht. In 2015 was het een bijzonder jaar met extra veel belangstelling vanwege de 75-jarige herdenking. Rond het middaguur vond een herdenkingsbijeenkomst plaats in de Laurenskerk. In de middag speelde de familievoorstelling 'Wij bouwen de stad' i.s.m. het RPhPO en 's avonds was de Laurenskerk de VIP locatie voor de ontvangst van de Brandgrensrin.

- *Donderdag 14 mei*

➤ **SKVR-dag**

Naar aanleiding van eerdere succesvolle strijkersdagen in de Laurenskerk, vond begin juli wederom een dergelijke dag plaats. Meerdere ensembles en orkesten presenteerden zich die middag aan het publiek, bestaande uit trotse familieleden, docenten, genodigden, maar ook voor de vele toeristen die de kerk bezochten.

- *Zaterdag 4 juli*

3. BELEIDSTHEMA'S

3.1 Levendige binnenstad

Het Laurenskwartier met daarin de centraal gelegen Laurenskerk vormden ooit het hart van de stad. Vanuit dit middeleeuwse stadscentrum gelegen aan de rivier de Rotte is Rotterdam gegroeid. Al aan het begin van de vorige eeuw schoof het centrum van de stad richting het westen. Na de Tweede Wereldoorlog werd de Laurenskerk weliswaar weer opgebouwd, maar werd de nieuwe stad als het ware met de rug naar de kerk gebouwd. De kerk en het nieuw bedachte Grotekerkplein kwamen daarmee in een isolement te liggen. De directe omgeving was troosteloos en had geen enkele uitstraling.

De in de jaren 90 van de vorige eeuw ingezette masterplan voor het Laurenskwartier werd door de stichting dan ook met vreugde ontvangen! Na veel overlast in de bouwperiode de afgelopen 10 jaren, wordt de nieuwe sfeer rondom de Laurenskerk voelbaar en zijn er mogelijkheden ontstaan voor het verlevendigen van de buitenruimte.

De positieve uitstraling die Rotterdam in 2014 en 2015 ten deel viel brengt aanzienlijk meer toeristen naar de stad. Met de opening van de Markthal is het aantal bezoekers aan de Laurenskerk fors toegenomen.

Met de volgende initiatieven denkt de stichting een belangrijke bijdrage te (kunnen) leveren aan een levendig Laurenskwartier:

a. Grotekerkplein; een levendig stadsplein!

Doel van het project is om samen met partners (Gebouw de Heuvel, Stadspodium, Kids Marina, Podium Empire en Laurenskerk) en bewoners van het Grotekerkplein te komen tot een plein voor bewoners van het Laurenskwartier, Rotterdammers en bezoekers aan de stad. Voor jong en oud moet het hele jaar door iets te beleven zijn en waarmee een aangenaam verblijfsgebied ontstaat, passend in de al aanwezige culturele infrastructuur en bestaande bebouwing. Dit traject werd gefinancierd door de Gebiedscommissie centrum, waarmee een bureau in de arm kon worden genomen dit traject op professionele wijze te begeleiden.

Het daartoe gekozen traject om in overleg met partners en bewoners te komen tot een optimale inrichting van het Grotekerkplein aan de hand van een thematische invulling, is door de gemeente Rotterdam enigszins verstoord. Het Grotekerkplein heeft plotseling de bestemming van Stadspark gekregen. Hoewel een deel - de vergroening van het plein - van het ontwerp als positief wordt ervaren, krijgt de inhoudelijke invulling nauwelijks aandacht volgens de partners. De aanleg zal plaatsvinden in 2016. De partners van het Grotekerkplein proberen wel een regiefunctie op het heringerichte plein te bewerkstelligen, zodat de programmering passend is op het plein.

b. Terras

Het museumcafé annex terras de Swarte Leeuw heeft in 2015 haar deuren geopend. Over de partij die de exploitatie uitvoert is iedereen zeer tevreden en het plein heeft zeker aan levendigheid gewonnen. Dit in combinatie met het 'flying carpet' dat de zomermaanden het plein groener maakte. Ook meer activiteiten georganiseerd door het Stadspodium maakte het plein ook een stuk levendiger. Gebouw De Heuvel werkt aan een horecavestiging met terras aan het Grotekerkplein. Al met al zal in 2017 de nieuwe inrichting en passende programmering het Grotekerkplein meer elan geven.

c. Zomerconcerten

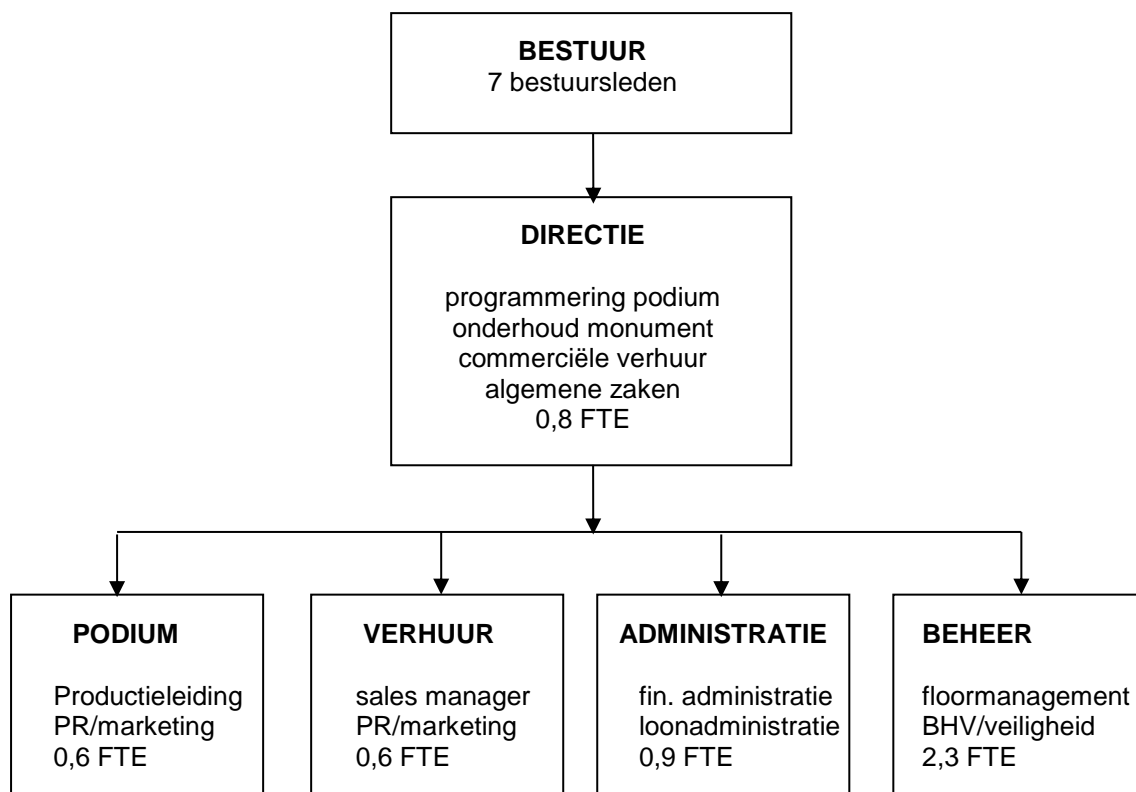
Met het toevoegen van een aantal concerten tijdens de zomermaanden werd toeristen de mogelijkheid geboden de Laurensorgels te beluisteren. Want naast de zomerfestivals is er op cultureel gebied in Rotterdam weinig te beleven vanwege de zomerstop van de meeste podia. Na de restauratie van het transeptorgel in 2016 worden vanaf 2017 op zaterdagmiddagen in de zomer ook extra concerten aangeboden op dit unieke instrument.

d. Tentoonstelling en Torenbeklimming

De museale functie van de Laurenskerk in combinatie met de torenbeklimming trekt meer en meer bezoekers naar het Laurenskwartier. Ook wordt samengewerkt met Kids Marina (combi tickets) en werd aangesloten bij stedelijke manifestaties zoals de Open Daken Dagen, welke samenwerking wordt voortgezet in 2016.

Het bezoek aan de kerk is na de opening van de Markthal fors toegenomen!

4 **BEDRIJFSVOERING**

Er zijn ca. 60 vrijwilligers verbonden aan de Laurenskerk als (toten)gids, horecamedewerker, gastvrouw/-heer en kassamedewerker.